

Et halvt hundrede landmænd, repræsentanter for forædlingsindustrien og forskere var med på workshoppen om det økologiske avlsarbejde inden for mælkeproduktion. Foto: Irene Brandt-Møller

Avlsmål for en økologisk malkeko er ikke lige om hjørnet

Der er brug for mere viden om de økonomiske værdier på de enkelte fedtsyrer, mener avlsforening, som endnu ikke er klar til at lade avlsmål for fedtsyresammensætningen vægte højere end for eksempel ydelsen.

✎ Af [Irene Brandt-Møller](#)

🕒 10. oktober 2019, 11:05

👤 Læsetid: 5 minutter

📁 [Mark og stald](#)

👉 [Kvæg](#)

Med udgangspunkt i erfaringer med hold af oprindelige racer af danske malkekøer samt undersøgelser af fedtsyreindholdet i økologisk mælk var et halvt hundrede forskere og landmænd til workshoppen 'Fremtidens økologiske mælkeproduktion' i september, hvor der var fokus på mulighederne for indførelse af økologiske avlsmål for malkekøer.

Forskningen viser, at fedtsyresammensætningen i mælk kan forskubbes i retning mod flere umættede fedtsyrer og færre mættede fedtsyrer. Dels kan landmanden fodre sig frem til en anden fedtsyresammensætning, og dels har projektet SOBcows dokumenteret, at der findes køer, der genetisk er disponeret for at have flere umættede fedtsyrer i mælken, end andre køer har.

»Men generelt er der en meget lav sammenhæng mellem fedtsyresammensætningen og andre avlsmål, som vi arbejder med,« sagde Lars Peter Sørensen fra VikingGenetics.

Naturmælk havde smagsprøver med af ost fremstillet med 'almindelig' mælk og mælk med en højere andel af umættet fedt. Foto: Irene Brandt-Møller

Han efterlyste mere viden om de økonomiske værdier på de enkelte fedtsyrer, og han var ikke tilbøjelig til med den nuværende viden at lade avlsmål for fedtsyresammensætningen vægte højere end for eksempel ydelsen.

Naturmælk er klar

Leif Jørgensen fra Naturmælk fortalte på workshoppen, at mejeriet vurderer, at der er et marked for eksempelvis ost, som er fremstillet af mælk med en fedtsyresammensætning, der indeholder færre mættede og flere umættede fedtsyrer end i gennemsnitsmælk.

Naturmælk har lavet oste med mælk med en 'sunder' fedtsyresammensætning. Ostene blev præsenteret på workshoppen for deltagerne, og der var enighed om, at der faktisk var smagsforskelle.

»Vi har opstillet en business-case, som viser, at det rent prismæssigt godt kan lade sig gøre at få en forretning ud af at producere oste med en anden fedtsyreprofil. Den store

udfordring er, at vi ikke må anprise osten som 'sund' - selvom fedtsyresammensætning faktisk er sundere end i andre oste,« sagde Leif Jørgensen.

SOBcows

VIS MERE

Omkostningerne er ikke store

Morten Kargo fra AU og Seges, var projektleder på SOBcows, og på workshoppen talte han varmt for, at der udvikles en decideret økologisk avlslinje.

»Takket være genetisk selektion kan vi i dag hurtigt opnå de resultater, vi ønsker at avle på - og det til en fornuftig pris, så omkostningerne ved at lave en økologisk avlslinje er ikke stor, « sagde Morten Kargo.

Peter Larson fra VikingGenetics understregede, at økologiske avlsmål i dag ikke er en del af VikRank i dag.

»Hvis økologiske avlsmål skal indgå i vores udviklingsarbejde i fremtiden, kræver det, at de økologiske mælkeproducenter bliver enige om, hvilke egenskaber der skal indgå i udvælgelsen af tyrene. Og så er det vigtigt, at vi finder frem til en enkel og hurtigt implementeret løsning, som ikke tager kapacitet fra det konventionelle avlsmålsprogram,« sagde Peter Larson.

Men derudover er avlsarbejdet hen mod økologiske avlsmål også udfordret for racer med færrest individer - blandt andet Jersey.

»Vores 2025-mål for Jerseyracen er at fastholde de specielle positive egenskaber ved jersey-mælken. Og så har vi fokus på klimamål for Jerseyracen; men skal dette klimaaspekt også afspejles i en eventuel økologisk avlslinje?« spurgte Peter Larson og fortsatte:

»Det er muligt gennem avl drevet af tyrene at ændre frekvensen af forskellige fedtsyrer i mælk; men Jersey er udfordret af, at de allerede har en fedtsyresammensætning, hvor de mættede fedtsyrer er højere end i gennemsnittet, og hvis vi fortsætter med som nu at avle efter det kilobaserede fedt-indeks, så ender vi med, at mælken fra Jerseykøer indeholder mere og mere mættet fedt.«

Mikka Hansen fra Arla ser ikke en ændring af fedtsyresammensætningen i mælk som en fordring - i hvert fald ikke for Lurpak. Foto: Irene Brandt-Møller

Peter Larsons oplæg udløste en kommentar fra Mikka S. Hansen fra Arla:

»Fedt er en rigtig god forretning, og vi er glade for jersey-mælken, fordi den har en god sammensætning til at lave smør af - og vi skal jo ikke tro, at smør bliver sundt, bare fordi vi ændrer lidt på fedtsyresammensætningen.«

Hertil svarede Peter Larson:

»Det er sandsynligvis sandt, at smør ikke bliver sundt, bare fordi fedtsyresammensætningen ændres; men mon ikke der er forbrugere, som vil falde for historien?«

En økologisk avlslinje:

VIS MERE

Tænk langsigtet

Mads Helms, økologisk mælkeproducent fra Hampen og leverandør til Them Mejeri, deltog også på workshoppen.

Han opfordrede gentagne gange til, at arbejdet med udvikling af en økologisk malkeko ikke tager afsæt i aktuelle udfordringer, men at der i stedet kigges frem i tiden.

»En økologisk ko om 25 år ser helt anderledes ud end i dag - og det skal vi begynde at planlægge efter nu. Her og nu handler det for den økologiske mælkeproducent meget om bundlinjen, men inden for avlen skal vi tænke længere frem,« sagde Mads Helms.

Margot Slagboom har ved Center for Kvantitativ Genetik og Genomforskning i et ph.d.-studie undersøgt værdien af at etablere specifikke avlslinjer for økologisk malkekvæg.

I forbindelse med workshopen præsenterede Morten Kargo deltagerne for hendes undersøgelse.

»Margot Slagboom er nået frem til, at på trods af at avlsprogrammet er reduceret, når der anvendes økologiske avlsmål, så er avlsfremgangen for det økologiske avlsmål på samme niveau, hvis der anvendes MOET, og tyrene selekteres på tværs af miljøer - uanset om der bruges et konventionelt avlsmål eller et økologisk avlsmål,« forklarede Morten Kargo.

På baggrund af den forskning, som er tilvejebragt gennem blandt andet SOBcow og Margot Slagbooms udviklingsarbejde, anbefaler Morten Kargo et økologisk avlsprogram:

»Vi vurderer, at der er gode muligheder for at iværksætte økologiske avlslinjer; men omkostningerne til at iværksætte praktisk implementerbare økologiske avlslinjer skal undersøges; og som minimum skal et økologisk brugerindeks implementeres,« sagde Morten Kargo, som afslutningsvis anbefale de økologiske mælkeproducenter til at samarbejde med kollegaer i andre lande.